

ΞΕΝΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΤΗΣ ΙΣΑΒΕΛΛΑΣ ΣΑΝΤΥ

Η ΣΤΟΙΧΕΙΩΜΕΝΗ "ΚΑΒΕΓΙΑ"

Η «Καβέγια» είναι το πιο τραγικό σπίτι που έπεσε κάρφωκα στη ζωή μου. Βρίσκεται στα περίχωρα της Φλωρεντίας, στην άκρη ενός μελαγχολικού δρόμου, με πανύψηλα δένδρα που ρίχνουν πάντα μία βαρεία και πένθητη σιά. 'Απ' έξω είναι έρετικωμένο, με μαυρισμένη πρόσοψη και χολασμένα παράθυρα. Δεν ξέρω γιατί από την πρώτη ματιά που του έβριξα κατάλαβα ότι είναι ένα στοιχειωμένο σπίτι... Έκείνη την ώρα που δούλευε ο ήλιος κ' απλώνονταν τα μαβιά πέπλα της νύχτας στις ράχες των βουνών, ή «Καβέγια» ύπνοντανε εφιαλτική και μυστηριώδης σαν ένα άολιθωμένο φάντασμα...

Καθώς λοιπόν περνούσαμε από μπροστά της, ο άμαξάς μου κράτησε τα γέμια του αλόγου και γυρνώντας το κεφάλι μου φώναξε με την τραγουδιστή φωνή του:

— Σινιόρα, θέλεις να ρίξεις μία ματιά στη «Καβέγια»;... Μή φοβάσαι... Δεν νύχτασε άκόρη... Μονάχα τα μεσάνυχτα άκούγονται τα κλάματα της «Μαρκεζίνας»...

Έβγα άκούσει γ' από το στοιχειωμένο σπίτι τις πιο άπληνες και τις πιο τρομαχτικές ιστορίες, μα δεν πίστευα σε καμιά. Έκείνο όμως το άπογευμα, είχα την τύχη να συναντήσω το φίλακι της και να μάθω από το στόμα του την πραγματική ιστορία του Πάολο και της «Μαρκεζίνας», των δύο έρετικωμένων που είχαν κάνει την «Καβέγια» το πιο τραγικό σπίτι της Φλωρεντίας, με το παράξενο τέλος του είδωλίου τους...

Ο άμαξάς κατέβηκε πρώτος από τη θέσι του και μου άνοιξε τη βαρεία σιδερένια πόρτα του κήπου.

—Κανείς πιά δεν κάθεται εδώ πέρα, σινιόρα, μου έξηγήσε γυρνώντας το κεφάλι του. Οι άφεντάδες της «Καβέγια», ήταν χάρηκε άξαρνα ή «Μαρκεζίνας», σκόρπισαν εδώ κ' εκεί κ' άφησαν έρημο τ' άρχοντιό τους... Πάνε τώρα δέκα χρόνια που σμιάζει έτσι άκατοική το αυτό το σπίτι... Ο γουκοκύρης του, ο σινιόρο μαρκήσιος, ο πατέρας της κοπέλλας, δεν μπόρεσε να βαστάξει στην ξαφνική σμφορά που τον χτύπησε και μία ήμερα κρεμάστηκε από ένα δοξάρι. Η γυναίκα του, πέθανε κ' αυτή από τον πόνο της, ύστερα από λίγους μήνες. Όσο για το παλλητάρι τους, τον άδελφό της «Μαρκεζίνας», έναν άωοφο λέβεντή που ήταν άεροπόρος, έπεσε μία ήμερα με το άεροστάσιο του και σκοτώθηκε κ' αυτός. Βλέπει δηλαδή κανείς πως μία άνεξήγητη κατάρρα άρχισε να βασιλεύει τους άφεντάδες της «Καβέγια», από την ήμερα που βρήκαν τα σκέλεθρα του Πάολο και της «Μαρκεζίνας»... Μα καλύτερα να σου διηγηθώ αυτή την ιστορία ο φίλακας, αυτός εκεί, που κάθεται στο κατόφλι της «Καβέγια»...

Κι' ο άμαξάς τράβηξε μολάχος του κ' έξήγησε στο φίλακα, ένα γεροντάκο με κάπαστρα μαλλιά, ότι ήθελα να ρίξω μία ματιά στο στοιχειωμένο σπίτι...

Έκείνος τότε μ' άνοιξε διάπλατα την πόρτα και μ' άφησε να περάσω. Έπειτα μπήκε κ' αυτός από πίσω μου κ' άρχισε με το σικρο δήμα του να περπατάει δίπλα μου και μ' άδειχνε τα έρημα δωμάτια και τους σκοτεινούς κ' άρχαιωμένους διαδρόμους. Σ' όλα τα δωμάτια έβλεπε κανείς τις άρχοντικές πολυθρόνες, τα βαρεία έπιπλα και τα χάλια ν' εινε σκελασμένα από τη σκόνη. Μία μικροδία κοίχλας έβγαίνε από παντού κ' έκανε άσχημη πιο τρομαχτική όλη εκείνη την άτιμωφόρα του μυστηρίου και του πένθους που ετύλιγε το στοιχειωμένο σπίτι.

Ο φίλακας σε λίγο, όταν φτάσαμε στο δεύτερο πάτωμα, στάθηκε μπροστά σ' ένα ορθαιωμένο δωμάτιο και μου έξήγησε με τη γεροντική φωνή του:

—Αυτή έδώ εινε ή κάμαρα της Μαρίας - Χριστίνας, της άτυχης «Μαρκεζίνας»... Βλέπεις, σινιόρα; Δεν άτάμεινε τίποτα που να θυμίζει την κόρη των άφεντάδων μου... Ακόμη και τις φωτογραφίες της τις έβριξε στη φωτιά ο σινιόρο μαρκήσιος, όταν πίστεψε ότι ήταν ένοχη κ' ότι είχε άφησει τους γονείς της για να φύγει με τον πολυαγαπημένο της, τον Πάολο... Ός εκείνη την ήμερα την λατρέυανε και την προσκυλούσανε σαν Μαντόνα... Έπειτα όμως την κατόρθησαν και κάψανε στη φωτιά άόχη και τα ρούχα της...

Το δωμάτιο της δυστυχισμένης νέας που είχε γίνει θυάλος με τη μυστηριώδη εξαφανίσι της, ήταν κρύο και πένθιμο σαν τάφος. Λίγως νά το θέλω άνατρέχισα μία στιγμή και γύρισα τα μάτια μου άλλο από τη φρήνη...

— Σινιόρα, άς βιαστούμε λιγάκι, μου είπε τότε ο φίλακας και τράβηξε μπροστά. Η κοπελλάς, το παρεκλήσι, εινε κάτω στο ισόγειο... Εκεί εινε το δωμάτιο. Πρέπει να δής το μέρος που τους βρήκανε...

Κατέβηκαμε λοιπόν τις σκάλες ως το ισόγειο, περάσαμε ένα σκοτεινό διάδρομο και μπήκαμε στο τραγικό παρεκλήσι της «Καβέγια». Ο φίλακας άναψε ένα κερί και τότε στο κεντροπό και τριμυλάστο φως του είδα μπροστά μου ένα μικρό άρχοντιό έκκελμένο μ' ένα παλιό μαγαρίνιο τάφο στη μέση. Μία κ' αυτό ήταν ορθαιωμένο, όπως κ' όλο τ' άλλο σπίτι...

— Γι' όες, σινιόρα; μου είπε με περιφρόνηση ο φίλακας. Ο σινιόρο μαρκήσιος ήταν ένας άθεος!... Όσο για τη γυναίκα του, ήταν μία ξένη, μία προτεστάντισσα. Κανείς τους δεν νοιώτησε ποτέ για το ναίσιχο, ούτε ποτέ τους συνλογίστηκαν πως αυτός έδώ ο τάφος ήταν των προγόνων τους... Γι' αυτό λοιπόν τους έτιμώρησε ο Θεός! Βλέπεις; Δεν βόσκειται έδώ πέρα παρά ένας έστοιχομένος!... Μα έλα πιο μέσα να σου δείξω, έδώ δίπλα, της «σαρκωσίας», το σκευφωλάσιο...

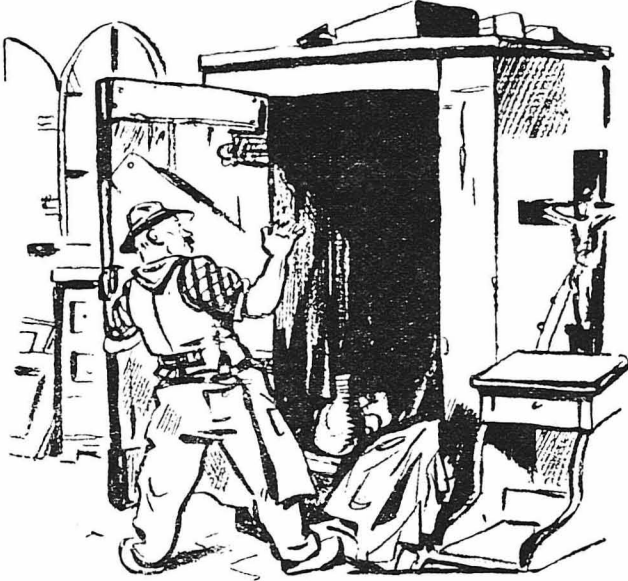
Ο φίλακας με το κερί στο χέρι προχώρησε ως το βάθος κ' άνοιξε μία πόρτα. Εκεί, γονάτισε με τρώχο, έκανε το σταυρό του κ' έπειτα σηκώθηκε τρέχοντας και πήγε κοντά σ' ένα από τα δύο τεράστια ντουλάπια του τοίχου. Τράβηξε ύστερα το βαρύ φύλλο του και φωτίσοντας με το κερί το έσωτερικό του που ήταν μεγάλο σαν μία κάμαρα, μου ψιθύρισε με φοβισμένη φωνή:

— Έδώ σινιόρα... έδώ βρήκαν τα σκέλεθρα!...

Δεν θέλω να σάς κρύψω ότι πρώτη φορά στη ζωή μου έννοιωσα να παγώνω το αίμα μου μέσα στις φλέβες. Έκείνο το πλώριο γυφωάτι που ήταν γεμάτο άρχινες και κρητό σκοτάδι, μου φάνηκε σαν ένα παγερό μνημείο... Βγήκα λοιπόν γρήγορα στον κήπο για ν' άνατνεύσω λίγο καθαρό άέρα και να λυρωθώ από τις εφιαλτικές σκέπες που με σκεπάζανε σαν κοπέλα...

Ο φίλακας τότε έβλεισε τις πόρτες κ' ήρθε κ' αυτός στον κήπο για να καθήση κοντά μου και να μου διηγηθώ την πραγματική ιστορία του Πάολο και της «Μαρκεζίνας»...

— Η Μαρία - Χριστίνα, σινιόρα, άρχισε να μου λέη, ήταν ή πιο άωοφο κοπέλλα της Φλωρεντίας. Ήταν δεκαέξη χρονών κ' είχε μαύρα μαλλιά και μαύρα μάτια με μία γάλακα που την εφύρισε κανείς μονάχα στα μάτια μιας Μαντόνας... Ο Πάολο πάλι ήταν ένα

Άφησε μία κραυγή τρώμου κ' έιανε προς τα πίσω σαν τρολλός

τρολλόπαυδο δεκαοχτώ χρονών, γυός του σινιόρο Μικαέλι, ενός πλοισιου κτηματία που είχε άπεράνα μετόχια στον κόσμο της Πιανέπας. Ο Πάολο λοιπόν έρχόταν ταχτικά στη «Καβέγια» μαζί με τους φίλους και τις φίλες της «Μαρκεζίνας» και τότε, από το πρωί ως το βράδυ, δεν άκουγες παρά φωνές και γέλια που άναστατώναν τον κόσμο. Λέγανε πως ο Πάολο άγαπούσε τη «Μαρκεζίνα» κ' ήταν άληθεα... Μα εκείνη, μπροστά να τ' όρκισθώ, δεν έβριδε καμιά προσοχή στον έρωτά του! Η Μαρία - Χριστίνα ήταν πάντα ένα χαρούμενο κορίτσι που του άφρασαν τα γέλια και τ' άστεία και που δεν έπαυανε ποτέ στα σοβαρά το «φόρτε» που της έκαναν οι φίλοι της. Μία ήμερα λοιπόν είχε έρθει στη «Καβέγια» ο Πάολο μ' όλες τις φίλες της «Μαρκεζίνας» που είχαν μαζί τους και τ' αδέρφια τους. Η «Μαρκεζίνας», όταν τους είδε, χάλασε τον κόσμο από τη χαρά της και σε λίγο ή «Καβέγια» είχε γίνει άνο-κάτω. Τα τρολλόπαυδα με γέλια και φωνές έπερχαν έδώ κ' εκεί, κρυβόντουσαν στις κάμαρες κ' έπειτα μεταγόντουσαν άξαρνα μπροστά στα κορίτσια και τα τρέκισαν... Νόμιζες κανείς πως με τις τρολλές τους θα γωρέμζαν το σπίτι... Κι' έξαρνα, εκεί που παίζανε, έβιδανε πως έβλεπε ο Πάολο!... Ψάξανε έδώ κ' εκεί, μα ο γυός του σινιόρο Μικαέλι είχε γίνει άφαντος... Έτρεξαν τότε άπάνω στον κόσμο της «Μαρκεζίνας» για να τον φαντούν, μα μ' εκείνη είχε γίνει άφαντη!... Στην άρχή ώστόσο νόμισαν ότι ο Πάολο κ' ή Μαρία - Χριστίνα είχαν κρυφτεί κάπου για να τους τρομάξουν κ' άρχισαν όλοι τους με φωνές να ψάχνουν σ' όλη τη «Καβέγια» για να τους βρουν... Μα σιγά-

σιγά καταλάβαιναν ότι όλοι οι κάτοικοι τους πληγαίνανε χαμένοι, γιατί ή «Μαρκεζίνια» με το φίλο της δεν βρισκόντουσαν πουθενά. 'Ο σινιόρο μαρκήσιος τότε άρχισε να νευριάζη και να λέη ότι τ' άστειό ήταν άσχημο... 'Η φωνές πάλι και τα κλάμματα της μαρκησίας είχαν τρελλάνει όλο τον κόσμο. 'Εμείς λοιπόν οι ύπηρέτες δεν κλείσαμε μάτι όλη τη νύχτα... Τρέξαμε έδω κι' έκει στα διάφορα σάπια και ραπούσσαμε για τον Πάολο και την «Μαρκεζίνια», μη πουθενά δεν μπορούσαμε να μάθουμε που είχαν πάει... Την άλλη ήμέρα, ή «Καβέγια» άνηγρώδισε από τα κλάμματα της μαρκησίας και των συγγενών της. 'Ολοι τους είχαν άπελειωστή και κλάιγανε σαν τρελλοί για το ξαφνικό χωριό της Μαρίας - Χριστίνας... Πέρασαν έτσι τρεις ήμέρες, όταν ή ξαφνα ή συνόρο μαρκησίας έλαβε ένα άκόνιμο γράμμα. Κάποιος «φίλος» του του έγραφε πως είχε δη τον Πάολο να περνάη την τάδε ώρα από το τάδε μέρος με μια νέα που είχε σκεπάσει το πρόσωπό της με ένα βέλο... Είκοσι όμως φαινόταν να καταλάβη κανείς ότι ήταν ή «Μαρκεζίνια»... 'Απ' αυτό λοιπόν φαινόταν καθαρά ότι ή Μαρία - Χριστίνα είχε φύγει από το σπίτι της για να πάη να ζήση μαζί με τον έρωστή της!...

'Υστερα από μια εβδομάδα, άλλο γράμμα. 'Ο ίδιος «φίλος» έγραφε πως είχαν δη το αυστράλιό του Πάολο να τραβάη για τη Βενετία...

'Ο συνόρο μαρκήσιος τότε, που ελάτρευε την κόρη του, τρελλάθηκε από την άπελευσία του και μια νύχτα κρεμάστηκε από ένα δοκάρη... 'Η γυναίκα του, σαν μια καταραμένη ψυχή, μοιολογούσε από το πρωί ως το βράδυ κι' ύστερα από λίγους μήνες πέθανε από τη λύπη της. Μά κι' ο Φάουστο, ο γιός τους, ο άδελφός της «Μαρκεζίνιας», δεν έζησε κι' αυτός πολύν καιρό... Μία ήμερα έπεσε με το άεροπλάνο του στη Γένοβα, σαν να χτυπήθηκε από την ίδια σκληρή μοίρα που είχε θανατώσει και τους άφεντάδες της «Καβέγια»...

Το σπίτι τότε έμεινε άκατοίχητο. Πέρασαν έτσι πάντε ολόκληρα χρόνια, δίχως κανείς να μάρη τί άπόγναν ο Πάολο κι' ή «Μαρκεζίνια»... Μία ήμέρα όμως, ένας παλιός ύπηρέτης του συνόρο μαρκησιού που είχε έρθει άπεινο τον καιρό από το χωριό του, μίμκε να ρίξη μια ματιά στη «Καβέγια» και τέλος κατέβηκε στην έκκληροίτα. 'Εκει μέσα τότε του ήθεσε μια παράξενη ιδέα. Θέλησε να δη άν μέσα στα παλιά εκείνα ντουλάπια είχε άπομείνει κανένα χειρό σκευός κι' άνοιξε το πρώτο που βρισκότανε κοντά του. Την ίδια στιγμή όμως άφησε μια κραιγή τρώμον κι' έκανε πρής το πίσω σαν τρελλός... Μέσα σ' εκείνο τ' άραχτισμένο ντουλάκι βρισκόντουσαν δυό σκέλεθρα!... 'Ηταν τα σκέλεθρα του Πάολο και της «Μαρκεζίνιας» που είχαν χωρφή εκεί μέσα για να μη μπορούν να τους βρούν οι φίλοι τους... Φαίνεται ότι το βαρύ φίλο του ντουλάπιού μάγισσας καθώς το έβαλειαν με δόναμι κι' έτσι οι δυό έρωτευμένοι θάρτηγαν ζωντανό μέσα σ' εκείνο το βαθύ ντουλάκι.

Αυτή, συνόρο, είναι ή τοαγική ιστορία της «Μαρκεζίνιας» και του Πάολο... 'Από εκείνη την ήμέρα που βρέθηκαν τα σκέλεθρα, άκούγονται κάθε μεσάνυχτα στο ναό πληγμένα βογγητά και κλάμματα... Καί γι' αυτό όλος ο κόσμος λέει πως είναι στοιχειωμένη ή «Καβέγια» που ρημάζει άκατοίχητη, όπως γροειάζονται και χάνονται όλα τα στοιχειωμένα σάπια...»

Κι' αλήθεια, μέσα στην άνοιξιάντη νύχτα, ή «Καβέγια» ήμκονότανε, τρομαχτική, σαν ένα εφιαλτικό φάντασμα...

ΙΣΑΒΕΛΛΑ ΣΑΝΤΥ

ΕΝΑΣ ΜΕΓΑΛΟΣ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

Ο ΑΝΘΡΩΠΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΚΩΧ

'Ο Ροβέρτος Κώχ, ο όποιος άνεκάληνε το μικρόβιο της φυματιώσεως, δεν ήταν μόνο ένας σοφός επιστήμιον, αλλά κι' ένας άνθρωπος καλοκάροδος, άπλός κι' αγαθός. Μερικές επιστολές του, που εγράφησαν κατά τα τελευταία του ταξείδια στην 'Αφρική, όπου έμελέτησε την άσθθένεια του ήπνου, δείχνουν όλη τη χαρά του επιστήμιονος. ο όποιος μπόρεσε ν' άνακουρίση την άνθρωπαίνη άθλιότητα:

«Δεν άσυχολούμεθα πλέον - γράφει σε μια άπ' αυτές - με τη μελέτη του άδάρους, αλλά με την τελεία διάσωσι των άσθενών άνδρω. πων. Μά την αλήθεια, είναι θεσπέσιο πράγμα να μπορής να σώξης άνθρώπινα κλάσματα που θά πέθαιναν άφειάτως. Μόνον έτσι άποβαίνει ευχάριστο το έπάγγελμα του γιατρού... Κατωκά σε μια καλύβα καμωμένη από κλάδια. Έβμαι σχεδόν έντελώς μόνος. Δεν μου λείπει παρά το κουδουνάκι για να μοιάζω με πραγματικόν άσσητήν.

ΙΝΔΙΚΑ ΡΗΤΑ

ΛΟΓΙΑ ΣΟΦΑ ΚΑΙ ΤΙΜΙΑ

(Του ΒΑΤΡΙΧΑΡΗ)

Τί είναι κέρδος; Το να μιλάς με τους σοφούς και τους μορφωμένους.

Τί είναι μεγάλη λύπη; Το να κίνης παρέα με κούτους και άγραμμάτους.

Τί είναι δυστυχία; Το να μίν κίνης ότι κρέται στην ώρα του.

Πούδ είναι ήρωας; 'Εκείνος που για τις αισθήσεις του.

Πού είναι σοστή γυναίκα; 'Εκείνη που άγατά τον άντρα της κι' έχει μυαλό.

Τί είναι εδτυχία; 'Η μάθησις.

Το δέντρο κι' άν το κόψης πάλι ξαναμεγαλώνει και το φεγγάρι που σβύνει ξαναγεμίζει. 'Έτσι κι' οι μεγάλοι άνθρωποι, όταν σέπτονται, δεν άποθαρρύνονται για τα άτηχτήματά τους.

Το αυτί στολίζεται με καλά κι' έπιστημονικά λόγια κι' όζι με σκουλαρίκια.

Το χέρι άμοσχαίνει με μια φιλική χειραγία κι' όζι με διακτινίδια και βραχιόλια.

Το σόμα μοσχοβολάει σαν κείνο, με τις έντορσεσις κι' όζι με τ' άρώματα.

Το νεαρό λιοντάρι πηδά με θάρρος επάνω στον γκαρπύσιο έλέφαντα. Αυτή είναι ή φύσις των γενναίων. Το ύψος και ο όγκος δεν έχουν καμιά σχέση με την άνδρεία...

Δεν στολίζουν τον άνθρωπο τα βραχιόλια, ούτε τα λουτρά, ούτε τα άνθη, ούτε τα καλοχτενισμένα μαλλιά. Τα σοματικά στολίδια είναι πρόσκαιρα. Στοιλιδι όμως παντοτεινό είναι ο καλλιεργημένος «ούς».

'Όπως ή σταλαγματιά του νερού άν πέσει επάνω σε καυτό σίδερο έξατμίζεται, επάνω στο φίλο του λοιπό φαίνεται σαν μαργαριτάρι και μέσα στο όστρακο γίνεται άληθινό μαργαριτάρι. Έτσι κι' ο άνθρωπος: Μεταμορφώνεται άναλόγως του περιβάλλοντός του, άναλόγως της παρείας του.

Είπε είκολο στην άμμο να φυτρώσουν τοαυτάφιλλα και στην έρμω να ξεπηδήση μια βούση. Είπε επίσης δυνατόν να βγάλης λάδι από το ξερό κλάδι της έληας και να βωξή κέρατο λαγού γυφίζοντας τον κόσμο. 'Αδύνατο όμως είναι να βγάλης την ιδέα του άγραμμάτου άνθρώπου από το κεφάλι του.

Το σινιά κομμά την ουρά του μπρός στον άφέντη του, σκαλίζει το χόμα με τα πόδια του, κάνει τοίμτες, τέρπει ανάσκελα και σέρνεται με την κοιλιά και με τη μούρη. 'Ο ύπερήφανος έλέφας όμως βλέπει τον άφέντη του σοβαρά και μόνον με χείλια δυό κοπιώμεντα και καλά λόγια καταδέχεται να φάη.

Κι' άν πάσει στη θάλασσα ο άνθρωπος, κι' άν άνεβή στα σύννεφα, κι' άν νικήσει στον πόλεμο τους ήρθούς του, κι' άν μάθει γράμματα και τέχνες, ότι είναι να μη γίνη δεν θά γίνη, κι' ότι είναι να γίνη θά γίνη. Τραβάτε λοιπόν έμπαρός και μη δειλιάτε...

'Όπως το λαστιχένιο πάει πέφτει στο χόμα και ξαναπηδά ψηλά, έτσι και το πέσιμο των μεγάλων, είναι στιγμιαίο μόνον.

Νά είσαι καλός για να σ' άγατούν.
Νά είσαι περιήφανος για να σ' έατιμούν.
Νά είσαι άμμος και ισχυρός για να σε λογαριάζουν.

'Αλλόμοιο στη γυναίκα που ξεχάσε την τιμή της! Ούτε ή Κόλασις δεν θά την δεχτή.

'Η μεγαλύτερη άρστή είναι το κέρι ή ένύια δηλαδή, ή καλή καρδιά, ή ήλαρότης, ή αγαθότης και όλες ή άλλες ιδιότητες που ξαναείνουν τον άνθρωπο.

'Η γυναίκα είναι τόσο γορή, όσο φαίνεται. ο άνδρας είναι τόσο γόρος, όσο νομίζει ότι είναι.

